

A GKI Gazdaságkutató Zrt. előrejelzése 2012-13-ra

A magyar gazdaság 2012-ben recessziós, 2013-ban stagflációs pályán halad. A GKI már 2011 szeptemberében - az előrejelző intézmények közül elsőként - visszaesést prognosztizált 2012-re azzal, hogy szükségessé válhat egy új IMF-megállapodás megkötése is. 2011 decemberétől a mostanival azonos, 1,5%-os 2012. évi visszaesést valószínűsített, s már 2012 márciusában jelezte, hogy a kormány valójában nem akar megállapodást az IMF-fel és az EU-val. A 2012. évi folyamatok lényegében a GKI által vártak megfelelőek. Ugyanakkor a 2013-ra idén szeptemberben várt 0,8%-os növekedést a GKI most stagnálásra módosítja, mindenekelőtt a növekedés-ellenes, a befektetői bizalmat tovább erodáló gazdaságpolitika miatt.

A magyar GDP 2012-ben az EU átlagánál (0,3%) lényegesen nagyobb mértékben, 1,5%-kal csökken. Noha a visszaesésből a mezőgazdaság mintegy 0,7 százalékpontot magyaráz, a magyar visszaesés enélkül is jóval nagyobb az EU átlagánál. A beruházások 4%-kal, a fogyasztás 2%-kal esik vissza. A magyar bankrendszerből a 2012 szeptemberét megelőző egy év alatt 2300 milliárd forint külföldi forrás tűnt el, ez 28%-os csökkenés. Ezt a bankok nagyrészt hitelleépítéssel, kisebb részben betétgyűjtéssel ellensúlyozták. Miközben az anyabankok **folyamatosan vonják ki forrásaikat** a perspektívátlan magyar piacról, az **előírtnál is nagyobb tőkeemelést hajtottak végre** magyarországi leánybankjaiknál. A 2012 őszén viszonylag kedvező hazai pénzügyi folyamatok nagyrészt a bő nemzetközi likviditásnak és a magas magyar piaci kamatszintnek köszönhetőek. Ezért - a nemzetközi intézmények kritikáit és leminősítését is figyelembe véve - a viszonylag erős forint és a kamatsökkentési folyamat **tartóssága kétséges**.

Nincs jele annak, hogy **a kormány változtatni kívánna kudarcos gazdaságpolitikáján**, mely a jogbiztonság hiánya, a kiszámíthatatlanság és a hibás adópolitika miatt akadályozza a növekedést, az elvárt államháztartási hiányt pedig csak újabb és újabb megszorításokkal tudja elérni. A kormány gazdaságpolitikájának 2012 tavaszától **egyetlen valós célja a túlzottdeficit-eljárás alóli kikerülés**, s ezzel a kohéziós alapokhoz való hozzáférés biztosítása, mindehhez a 3% alatti államháztartási hiány elérése. Méghozzá oly módon, hogy eközben ne kelljen feladni az egykulcsos adórendszert. A gazdaságpolitikát a **hatalmi-politikai céloknak való alárendelődés**, az **állami terjeszkedés** és a **rögtönzés** jellemzi. (Például a 10% energiaár-csökkentés vagy a felsőoktatási keretszámok ügyében.) Eközben gyorsulva folytatódik a nagy társadalmi rendszerek – az egészségügy és az oktatás – eróziója. Ez a reáljüvedelmek csökkenése és a differenciálódás fokozódása mellett súlyos **társadalmi feszültségek** forrása. **A tőke és a munkaerő lábbal szavaz.** A kormány láthatóan nem akar megállapodni az IMF-fel és az Európai Bizottsággal. Bár 2012-13-ra várhatóan teljesül a GDP 3%-a alatti államháztartási hiány, a folyamat fenntarthatatlansága miatt **egyáltalán nem biztos, hogy Magyarország 2014-ben kikerül a túlzottdeficit-eljárás alól**. További bizonytalanságot okozna, ha 2013 második felében esetleg választási gazdaságpolitika indulna be.

A 2013. évi költségvetési törvényjavaslat a fő számok nyári parlamenti megszavazása után szinte teljesen átíródott, de a bejelentett kormányzati intézkedések és főleg a költségvetési kihatások jelentős része igen bizonytalan. A bejelentések összesen 824 milliárd forintról szóltak - ezeknek csak mintegy egynegyede érinti a kiadásokat, a többi az adókat -, de a hatás reálisan csak mintegy 500 milliárd forint. Ráadásul számos más területen is komoly negatív eltérések lehetnek az előirányzatokhoz képest. (Különösen a közoktatás finanszírozása és az e-útdíj bevezetése kapcsán, de az Európai Bíróság ítéletei is 200 milliárdos egyenlegromlást okozhatnak). Ezért a 2012 decemberében megszavazott költségvetési törvény **2013-ban is (többször) változni fog**.

A munkaadói járulék (szociális adó) szelektív csökkentése **több pénzt hagy** a kisebb vállalkozásoknál, de érdemben nem befolyásolja a foglalkoztatást. Ennek „ára” azonban a több szempontból káros **különadók további térnyerése**, ami miatt a banki aktivitás csökken, a gazdaság stagnál.

A GKI előrejelzése szerint 2013-ban az EU módszertana szerinti államháztartási hiány alulról, vagy választási költsékezés megvalósulása, illetve az EU Bíróság esetleges kedvezőtlen ítéletei esetén felülről közelítve a GDP 3%-a környékén alakul. **A külső egyensúly 2013-ban is kedvező lesz**, de a **trend enyhén romló**. A kivitel bővülése kissé meg fogja haladni a behozatalét (5 illetve 4,5%), s az **áruforgalmi egyenleg 8 milliárd euróra**, a GDP 7%-áról 7,6%-ára nő. A **folyó fizetési mérleg** aktívuma azonban a további emelkedő jövedelem-kiáramlás miatt **0,5 milliárd euró passzívumra vált**, aminek következtében a **külső finanszírozási képesség** - a kissé növekvő EU-támogatások ellenére – 3 milliárd euróról **2,5 milliárd euróra**, a **GDP 2,4%-ára csökken**. A magyar működőtőke-import – az autóiipari beruházások fékeződését is tükrözve – a **rossz hazai befektetési klíma** miatt várhatóan elmarad a tőkeexporttól. Magyarország összes **külfölddel szembeni nettó adóssága** (a közvetlen befektetéseken belül elszámolt egyéb tőke nélkül) a 2011. év végi 44,6 milliárd euróval szemben 2012 és 2013 végén várhatóan **44 milliárd euró lesz**. A nettó külső adósság egyharmada sem jut az államháztartásra és az MNB-re.

2013-tól a korábbi terveknek megfelelően teljesen megszűnik a szuperbruttó adóalap, vagyis az effektív adókulcs minden jövedelem kategória esetében egységesen 16% lesz. Megszűnik a havi bruttó 660 ezer forint felett keresők járuléklafonja. A két hatás közül az előbbi valamivel nagyobb. A **minimálbér** 5,4%-kal, 93 ezerről 98 ezer forintra emelkedik, vagyis ezen a szinten a reálkeresetek (5%-os inflációt feltételezve) lényegében nem változnak. A nemzetgazdaság egészében azonban a recessziós-stagnáló környezetben a cégek és az államháztartás költségviselő-képessége nem teszi lehetővé az ilyen ütemű béremelést. A GKI **4,5% körüli bruttó és nettó béremelést** prognosztizál oly módon, hogy az előbbieket alulról, az utóbbiak felülről közelítik azt. Így a közfoglalkoztatás kiterjesztése következtében **a közfoglalkoztatottakkal együtt 1%-kal, közfoglalkoztatottak nélkül 0,5%-kal csökken a keresetek reálértéke**. A **nyugdíjak reálértéke** nem változik. A **reáljövedelmek** a jövedelmi elemek közel felét kitevő keresetek reálértékének csökkenése és a nyugdíjak reálértékbeli változatlanlansága, a cafeteria terheinek emelése, a vállalkozói jövedelmek némi emelkedése, a szociális juttatások reálérték-vesztése mellett az enyhén romló tényleges foglalkoztatást is figyelembe véve kb. 1%-kal csökkennek, mely **1%-kal csökkenő fogyasztást** valószínűsít. A lakosság nettó hitel-visszafizető marad.

A **beruházások** 2013-ban 2%-kal tovább csökkennek, az építésiiek 3%-kal, a gépberuházások 1%-kal. A kétezres évek első évtizedében még 20-25%-os **beruházási ráta** 17%-hoz közelít, ami kirívóan alacsony arány. A befektetői bizalom hiánya miatt néhány autóiipari „sziget” kivételével **csökkennek az üzleti beruházások**. Ma Magyarország kívül esik a nagy beruházók látókörén, miközben a hazai tulajdonú cégek is kivárnak. Egyre kevésbé valószínű, hogy az EU-forrásokat teljes egészében el tudjuk költeni (miközben persze papíron minden pénznek lesz gazdája 2013 végére). További gond, hogy a pályázatok egyre nagyobb részénél látható, hogy olyan vállalkozások szolgáltatásait „kell” igénybe venni, amelyekre a pályázóknak nincs szükségük. A gyorsuló kifizetésekről szóló információk csak annyiban igazak, hogy egy-egy héten valóban kifizetésre kerül 25-30 milliárd forint, ami azonban az előlegfizetésnek köszönhető, így a következő időszakban ismét csökkenni fog a heti kifizetések volumene. Eddig 3212 milliárd forint kifizetése történt meg, s 5000-5200 milliárd forint van még hátra 2015-ig. Ahhoz, hogy minden forrást elkölthessünk, heti 34-35 milliárd forintot kellene kifizetni úgy, hogy sok esetben még a pályázatok sem jelentek meg (pl. egészségügyi nagyberuházások).

Az **iparban** csak minimális, 1% körüli termelésnövekedés várható. A járműipar növekvő kapacitásainak kihasználását ugyanis nehezíti az európai gépkocsi-kereslet kedvezőtlen alakulása, az elektronikai ipar még nem talál magára, a belföldi értékesítés pedig tovább csökken. Az **építőipar** számára az **uniós források által finanszírozott beruházások**, különösen az út- és vasútfejlesztés jelenthet keresletet. A

vállalati szektorban az építési kereslet érdemi változása nem valószínű. A **lakásépítés** a 2012-re várt 10 ezerrel 6-8 ezerre csökken. Az építőipar teljesítménye 2013-ban már **nyolcadik éve csökken**, ezúttal mintegy 2%-kal. **A szolgáltató szféra visszaesésének 2013. „csak” a hetedik éve lesz.** Az infó-kommunikációs ágazaton kívül – ennek dinamikája lassul - azonban már a szállításban is szerény növekedés várható (elsősorban a vasúti és a nemzetközi fuvarozásban). A kiskereskedelmi forgalom mintegy 1%-kal csökken. **A gazdaságpolitika által lefagyasztott – bűnbakká kikiáltott és extra adókkal teljes profitjától megfosztott - pénzügyi szektor a gazdaság egészének fejlődését visszafogja.** A közszolgáltatásokban a várhatóan tovább emelkedő közfoglalkoztatás ellenére ugyancsak a teljesítmény csökkenése várható. A mezőgazdaság 2013-ban valószínűleg nem éri el a 2011. évi szintet. A búza vetésterülete 10%-kal kisebb lesz az előző évinél, de átlagos időjárás esetén a magasabb termésátlagok bőven pótolhatják az így kieső termésmennyiséget. Az állattenyésztésben viszont további visszaesés várható. **A GDP összességében stagnál**, de ez is szinte kizárólag a mezőgazdaságnak – az alacsony ideai bázisnak – lesz az eredménye. **A magnövekedés -0,3%, vagyis valójában lassulva, de folytatódik a visszaesés.** (2011-13-ban, három év alatt összesen a GDP nem nő, 2013-ban a 2010. évi szinten lesz!)

A foglalkoztatás 2013-ban statisztikailag kissé növekedhet, de ebben az előző évihez hasonlóan a közmunkának és a külföldi munkavállalásnak lesz szerepe. A munkanélküliség éves átlagos szintje továbbra is 11% körüli. Bár a kormányzat egyes munkavállalói csoportok olcsóbbá tett foglalkoztatásától bővülő munkaerő-keresletet remél, ez a piac szűkülése mellett alighanem csak illúzió marad.

Az infláció alakulását 2013-ban is kormányzati döntések dominálják. A vállalatokra terhelt különadók áthárításának mértéke nehezen becsülhető. A telefonadó biztos, hogy beépül a fogyasztói árakba. A vezetékadó áthárítása kérdéses, mivel piaci szolgáltatókat és önkormányzati, állami cégeket is érint. Ez utóbbiak lehet, hogy a veszteséges működés mellett döntenek, csődjük esetén állami mentőövre várva. Úgy gondolkodnak, hogy a választásokat megelőző évben a kormány nemcsak alacsony árakat vár, de nem is engedheti meg magának, hogy közszolgáltatások ne működjenek. A közszolgáltató vállalatok árváltoztatása tehát teljesen kiszámíthatatlan. A „befagyasztott” rezsidíjak 2012-ben is 4-5%-kal emelkedtek. Szintén óriási bizonytalanságot jelent az a bejelentés, mely szerint **a villamos energia és lakossági gáz árát 2013. januártól 10%-kal mérsékelnék.** E döntés előkészítetlenségét jól mutatja, hogy a pontos részletek kidolgozására 13 munkanap áll rendelkezésre, egy karácsonnyal tarkítva. Az árak csökkentésére megvan a technikai lehetősége a kormánynak, hiszen szabályozott árakról van szó, az árcsökkentés fedezete azonban ismeretlen. Az energiaárak mérséklése két okból is nehezen kivitelezhető. Egyrészt a szabadpiaci energiaárak 10% feletti mértékben emelkednek, így már az árak változatlanul tartása is veszteséget okoz. Másrészt az áram- és gázszolgáltatókat is terheli a vezetékadó, melynek valamilyen fedezete kellene, hogy legyen. **Valószínű, hogy a lakossági árak csökkentését a vállalatok fogják finanszírozni, s veszteséges működésük az infrastruktúra leromlását fogja eredményezni.** A felsorolt durva piaci beavatkozások legkárosabb hatása, hogy **az inflációs várakozások, valamint a vállalatok árdöntései teljesen szétzilálódnak.** Nincs kiszámítható működési környezet, ami megalapozott üzleti és fogyasztói döntéseket eredményezhetne. Így óvatosságból hosszú távon mindenki magasabb inflációval számol, ami önbeteljesítő jóslattá válik. 2013-ban a szolgáltatások ára drámai mértékben fog emelkedni. Összességében 2013-ra **5%-os drágulási ütem** várható. A politikai döntések ezt bármikor felülírhatják. Amennyiben a kormány ténylegesen meglépi az energiaár-csökkentést, s korlátozza a szolgáltatók áremelését, akkor alacsonyabb infláció is lehetséges.

2013 elején az **alapkamat 5,5%-ra** csökkenhet, Ezt követően az immár kizárólag a jelenlegi kormány által jelölt tagokból álló Monetáris Tanács és az új jegybanki vezetés feltehetőleg folytatni kívánja a kamatcsökkentést, erre azonban **már nem sok tere nyílik az árfolyam veszélyeztetése nélkül.** Nyugodt nemzetközi pénzügyi helyzetet és szigorú, menet közbeni kiigazításra is kész költségvetési

politikát feltételezve az árfolyam éves átlagban kissé, **285 forint/euróra erősödhet** (jelentős ingadozások mellett). IMF-EU megállapodás hiányában, a külső feltételek romlása illetve a magyar gazdaságpolitika iránti bizalmatlanság jelentős fokozódása esetén érdemi gyengülés, majd ennek eszkalációját megakadályozandó jelentős alapkamat-emelés is lehetséges.

A GKI prognózisa 2012-13-ra

	2008	2009	2010	2011	2012	Előrejelzés 2013-ra	
	(tény)				(becslés)	szeptember	december
GDP termelés	100,9	93,2	101,3	101,6	98,5	100,8	100
• Mezőgazdaság (1)	151,6	85,1	83,7	127,2	82	110	110
• Ipar (2)	96,3	85,1	113,4	105,7	99,5	101	101
• Építőipar (3)	91,2	96,3	91,1	92,2	95	98	98
• Kereskedelem (4)	100,2	83,2	98,4	99,6	98,5	100,5	99
• Szállítás és raktározás (5)	93,7	90,3	100,5	100,7	98,5	101	101
• Információ, kommunikáció (6)	103,0	113,1	104,8	102,2	104	102	101
• Pénzügyi szolgáltatás (7)	97,7	100,5	95,7	93,3	97	99	97
• Ingatlanügyletek (8)	99,9	102,5	100,2	98,4	98,5	98	98
• Szakmai,tud. műsz,admin. tev.(9)	102,4	96,1	96,9	98,1	100	99	99
• Közigazgatás, oktatás, egészségügy (10)	100,3	100,2	97,2	99,9	100	99	99
• Művészet, szórakoztatás (11)	100,6	93,4	103,4	103,0	99	99	99
Magnővekedés (2)+(3)+(4)+(5)+(6)+(7)+(8)+(9)	98,0	91,8	103,4	100,9	99	100	100
GDP belföldi felhasználás	100,7	89,5	99,5	99,4	96	100	99
• Egyéni fogyasztás	99,8	94,3	97,3	100,2	98	100	99
• Állóeszköz-felhalmozás (beruházás)	102,9	89,0	90,3	94,5	96	100	98
Külkereskedelmi áruforgalom							
• Export	104,2	87,3	116,8	110,2	102,5	105	105
• Import	104,3	82,9	115,0	106,9	100	104,5	104,5
Fogyasztói árindex (előző év = 100)	106,1	104,2	104,9	103,9	105,7	104,7	105
Folyó fizetési és tőkemérleg együttes egyenlege							
• milliárd euró	-6,8	1,0	2,9	3,6	3,0	2,5	2,5
• a GDP százalékában	-6,4	1,1	3,0	3,7	3,0	2,4	2,4
Munkanélküliségi ráta (éves átlag)	7,8	10	11,2	11	11	11,2	11
Államháztartási egyenleg a GDP százalékában (ESA)	-3,8	-4,4	-4,2	+4,2	-2,7	-3	-3

Forrás: KSH, **GKI**

Gazdasági mutatók hároméves átlagos változása, 2009-14 (százalék)

Év	GDP	Ipari GDP	Beruházás	Fogyasztás	Infláció
2009-11	-1,4	-0,6	-8,1	-2,9	4,3
2012-14	-0,1	1,2	-1,4	-0,7	4,9

Forrás: KSH, GKI

GKI GAZDASÁGKUTATÓ ZRT.

1092. Budapest, Ráday u. 42-44.

Telefon: 06-1-318-1284

E-mail: gki@gki.hu

További információk: *Vértes András, Akar László, Molnár László, Karsai Gábor*